

خُمس

وقتی به مجلس مجلسی و به حلقه شاگردان و کسانی که به دور او گرد آمده بودند رسیدیم، ما نیز مانند دیگران به زمین نشستیم و گوش به مباحث آنها سپردیم.

در آن هنگام یکی از طلاب پیر، چند حدیث از جعفرین محمد «صادق» در باره خمس بازگو کرد و سپس رسید به این دو حدیث که می گوید «هیچکاری در نزد خدا محبوب تر از رساندن پول به امام نیست ح ۴۰۱، و ثواب یک درهم که به امام برسد از کوه احد سنگین تر است و بهتر از هزار هزار درهم که در راه خیر دیگر مصرف شود»^۱

طلبه مذکور در دنباله ذکر این احادیث و تکیه بر موضوع خمس گفت:
- آنچه نقل شده و به ما رسیده است، خمس به غنایم جنگی تعلق می گیرد نه به در آمد کار و کاسبی. مسلمین از در آمد خود زکات می پردازند. با پایان یافتن دوران جهاد در عالم اسلام، مسلمین غارت نمی کنند و غنیمت نمی گیرند که خمس آن را بپردازند.

امروزه بیش از نود در صدر مسلمین اهل سنت هستند و به دلایلی که ذکر شد خمس نمی پردازد. چگونه است که در میان همه مسلمانان فقط ما شیعیان باید خمس بپردازیم؟

ملا محمد باقر مجلسی، در حالیکه از سنوالم منطقی و فضولانه ای که طلبه پیر مطرح می کرد عصبانی بود، پس از دقایقی سکوت و چند سرفه تصنعی شروع به صحبت کرد:
- مذهب حقه جعفری که پیرو عترت پیغمبر اسلام است، بر اصولی بنا شده که یکی از مهمترین این اصول خمس (سهم سادات و سهم امام) است. اگر خمس را از مذهب شیعه حذف کنیم، با دست خود گور این مذهب را کنده ایم. مسلمانانی که پیرو پیغمبر اسلام و خاندان نبوت هستند، ملزمند که حق و حقوق شرعی خود را مطابق زمان پیغمبر اسلام بپردازند.

در این هنگام طلبه پیر به میان حرف مجلسی پرید و گفت:
- اولاً در حال حاضر مسلمانان غنیمتی به دست نمی آورند که خمس آنرا بپردازند.
- ثانیاً خلیفه ای وجود ندارد که خمس به او پرداخت شود.
- ثالثاً از پیغمبر اسلام اولادی باقی نمانده است که بخواهند خمس را بین آنها تقسیم کنند
مهمتر از همه، امام چه صیغه ای است؟ در کجای دین اسلام، پیغمبر ما از امام و سهمی که از در آمد مسلمین به آنها تعلق می گیرد صحبت کرده است؟

ملا محمد باقر مجلسی با خشم زیادی جواب داد: اولاً هر آنچه یک مسلمان بدست می آورد از نظر فقه شیعه اثنی عشری، همچون غنیمتی است که خداوندگار تبارک و تعالی نصیب او می کند. در جنگ غنیمت از دشمن به دست می آید و در زمان صلح از کار و کوشش مسلمانان حاصل می گردد.

^۱ - نکته ظریف در این است که آنچه از راه خیر به مردم می رسد کم اهمیت تر از خمس است که در زمان صلح به عنوان سهم امام پرداخت می شود. خمس در قرآن فقط به غنائم جنگی که در راه خدا انجام شده باشد اختصاص داده شده؛ خمس از زمان صفویه به صورت اجباری بر همه اموال و در آمد مسلمین تعلق گرفته و به در حقیقت محل در آمد ملایان شده است؛ در مقابل انجام چه کاری؟ پاره سرائی؟ نکته دیگر اینکه هیچ یک از غزوه های محمد (غزوه به معنی غارت و تجاوز به کاروان است نه جنگ در راه خدا) جنگ در راه خدا نبوده و حتی آن آیه قرآن هم که اشاره ه خمس دارد قابل بحث است. ح-ک

ثانیا؛ برای دادن خمس نیازی به وجود خلیفه نیست. در زمان خلفا نیز شیعیان خمس خود را به امامان می پرداختند و اکنون نیز باید به مجتهدین که وارثین به حق امامان هستند بپردازند.^۲ ثالثا، درست است که پیغمبر اسلام و امامان در قید حیات نیستند، ولی اولاد شریف ایشان همچنان زنده اند و می باید خمس در آمد پیروان اسلام و امامان را بگیرند تا این عزیزان در زندگی خود در مضیقه نباشند و خدای نکرده دچار فقر و فلاکت و باعث شرم و خجلت ما شیعیان نگردند.^۳

طلبه پیر که با نا باوری سر خود را تکان می داد گفت:

- می فرمائید در میان اینهمه مسلمان که در سراسر عالم پراکنده اند فقط ما شیعیان به فکر اولاد شریف پیغمبر اسلام باشیم؟ دیگر مسلمانان در این باره تکلیفی ندارند؟ تازه چه لزومی دارد که ما بعد از گذشت این همه ایام، خرج زندگی بازماندگان پیغمبر اسلام بگردن ما شیعیان باشد؟ مگر خدای نکرده خود آنها چلاق هستند و نمی توانند مثل هر آدم دیگری کار بکنند و زحمت بکشند و هزینه زندگی خود را تامین نمایند؟ تا آنجا که از آیات قرآن و احادیث نبوی استنباط میگردد خود پیغمبر هیچوقت چنین دستوری در باره خانواده اش نداده است. خود آنان در زمان پیغمبر، مثل سایر مسلمانان کار می کردند و معیشت زندگی خویش را از درآمدشان تامین می نمودند.

برگرفته از کتاب: بشارت خدا به زادگاهش بر می گردد
نوشته هوشنگ معین زاده.

^۲ - اگر اشاره به دوران خلفای چهار گانه، بعد از پیغمبر است در آن زمان امام و یا نایب امامی وجود نداشت که چنین مالیات زور و بی معنی به چنین افراد مفت خوری تعلق یافته باشد، اگر اشاره ملا محمد باقر مجلسی به دوران خلفای اموی و عباسی است در آن زمان نیز گرچه امامان باقی مانده از نسل علی (محمد فرزندی نداشت)، زندگی می کردند خلفای پر قدرت نه تنها مانع از ظلم و جور به مردم نمی شدند بلکه خود در این مورد ذی نفع بودندو طبعا مانع از رسیدن تمام این وجوه به امام ها شده اند و در مواردی آنها را مجبور به تبعید کرده اند و یا شدیداً تحت نظر بوده اند؛ گذشته از آن جنگ و غنیمتی به نفع اسلام و جهادی صورت نمی گرفت که امامان در این سهم بی رویه شریک بوده باشند. ح-ک

^۳ - ملاحظه دقیق در همین است که این سهم فقط به منظور مفت خوری این افراد بی مایه تدارک دیده شده و اینکار توسط ایادی انگلیس از دوران صفوی مرسوم شده است و تازمان قاجاریه آیت الله که نماد امام باشد وجود نداشت و واژه آیت الله از زمان قاجاریه به این مفت خوران اطلاق شده است ح-ک